

Adresseinformasjon fylles inn ved ekspedering. Se mottakerliste nedenfor.

Vår dato: 01.09.2025

Vår ref.: 202508882-31 Oppgis ved henvendelse

Deres ref.:

Svar på oppdrag - Innstilling til utredningsprogram for et kjernekraftverk i Heim og Aure kommuner

DSA, DSB og NVE viser til oppdrag av 8.4.2025 og leverer med dette en innstilling til utredningsprogram for kjernekraftverket som Norsk Kjernekraft AS har meldt i Taftøy næringspark i Heim og Aure kommuner.

Beskrivelse av leveransen

Som svar på oppdraget oversender vi to dokumenter. Det ene dokumentet er en innstilling til et helhetlig utredningsprogram med en gjennomgang av tema DSA, DSB og NVE mener må utredes før det kan fremmes søknader om konsesjoner etter atomenergilovent og energilovent, tillatelser etter forurensningslovent og andre nødvendige godkjenninger og tillatelser. Innstillingen er utarbeidet i henhold til forskrift om konsekvensutredninger.

Det andre dokumentet, «Begrunnelse for innstilling», inneholder en nærmere redegjørelse for bakgrunnen for utredningskravene. Her beskrives også avgrensninger, og hvilke andre parallelle prosesser som er viktige før det kan etableres et kjernekraftverk.

Et omfattende utredningsprogram

Etablering av et kjernekraftverk utløser krav om konsesjoner og tiltalelser etter atomenergilovent, forurensningslovent og energilovent. I henhold til Plan- og bygningslovens forskrift om konsekvensutredning skal det gjennomføres grundige utredninger av hvilke konsekvenser et kjernekraftverk vil ha for miljø og samfunn. Et utredningsprogram definerer hvilke temaer som må utredes før det kan søkes om konsesjoner, tillatelser og godkjenninger i tråd med gjeldene regelverk. Formålet er å sikre at hensynet til miljø og samfunn blir grundig vurdert og ivaretatt ved en eventuell etablering av et kjernekraftverk. Etter forskrift om konsekvensutredning vedlegg I er DSA ansvarlig myndighet for konsekvensutredning etter atomenergilovent og forurensningslovent, i tillegg til HOD og KLD. Energidepartementet ansvarlig myndighet for konsekvensutredning etter energilovent.

Utredningsprogrammet som vi anbefaler, er omfattende. Dette henger sammen med at etablering av atomanlegg stiller særskilte krav til dokumentasjon og utredninger, ikke minst som følge av de strenge sikkerhetskravene og av konsekvensene et slikt anlegg kan ha for miljø og samfunn.

Ettersom det ikke tidligere er etablert kommersiell kjernekraft i Norge, er dette utredningsprogrammet et nybrottsarbeid. Etablering av et kjernekraftverk i Heim og Aure kommuner vil ha virkninger både lokalt, regionalt og nasjonalt. Derfor er det en rekke tema og faktorer som er viktig å få belyst i en konsekvensutredning. Forslaget til utredningskrav er blant annet basert på tilsvarende krav for andre energianlegg, krav i norsk regelverk og internasjonal beste praksis. Samtidig krever atomanlegg særskilte utredningskrav som dekker blant annet atomsikkerhet, strålevern, beredskap, radioaktiv forurensing og avfall. Det er også viktig å utrede hvordan Norges forpliktelser om ikke-spredning av nukleært materiale som kan benyttes til atomvåpen, skal overholdes.

En konsekvensutredning som gjennomføres i tråd med kravene i innstillingen, vil utgjøre en sentral del av beslutningsgrunnlaget for søknader om konsesjoner etter atomenergilovent og energilovent, søknad om tillatelser etter forurensningslovent og andre relevante tillatelser og godkjenninger. Samtidig vil ikke konsekvensutredningen alene kunne danne grunnlaget for beslutninger. For et kjernekraftverk, som er et atomanlegg, vil det stilles krav om en sikkerhetsrapport for anlegget, som viser hvordan alle nødvendige sikkerhetskrav skal oppfylles for at anlegget kan driftes trygt, sikkert og forsvarlig. Enkelte forhold som er relevante i en konsekvensutredning vil også kunne være relevante i sikkerhetsrapporten. For å sikre en helhetlig og konsistent vurdering av tiltakets påvirkning og sikkerhet, er det viktig at det er samsvar mellom vurderingene som gjøres i konsekvensutredningen og de som fremgår av sikkerhetsrapporten for anlegget. Innhold, analyser og vurderinger i de to dokumentene må støtte opp om hverandre, særlig der det er sammenfall mellom f.eks. miljøpåvirkninger og sikkerhetsmessige forhold.

Videre vil konsesjonsprosesser inneholde særskilte krav til søknader, og det kan bli nødvendig med tilleggsutredninger.

Selv om utredningsprogrammet er utformet spesifikt for et kjernekraftverk i Taftøy næringspark, vil de fleste av de foreslåtte utredningstemaene og kravene være relevante for eventuelle kjernekraftverk plassert andre steder.

Utvikling av kjernekraft bør starte med overordnet tilnærming

Oppdraget har vært å lage en innstilling til et utredningsprogram for et kjernekraftverk i Taftøy Næringspark i Heim og Aure kommuner. Det er derfor ikke tatt stilling til om kjernekraft bør være en del av den norske energimiksen. Det er heller ikke stilt utredningskrav knyttet til egnede plasseringer for eventuelle kjernekraftverk i Norge, eller hva slags kjernekraftverk det er hensiktsmessig å etablere.

Direktoratene ønsker imidlertid å bemerke at det i anbefalinger fra det internasjonale atomenergibyrådet (IAEA) pekes på at det bør utvikles nasjonale programmer om hvordan kjernekraft eventuelt kan inngå i kraftmiksen, og at det bør gjøres grundige vurderinger før

man beslutter hvor et konkret anlegg skal ligge. Dette vil f.eks også omhandle vurderinger av spørsmål knyttet til finansiering.

Norge har per i dag ingen omforent nasjonal strategi, f.eks i form av en stortingsmelding, for hvordan kjernekraft eventuelt skal inngå i vår kraftproduksjon. Før konkrete lokaliteter bestemmes bør det også foreligge en helhetlig vurdering av nasjonale behov og rammebetingelser som vil påvirke plasseringen av kjernekraftverket.

DSA, DSB og NVE støtter de internasjonale anbefalingene, og mener utviklingen av kjernekraftproduksjon i Norge bør starte med en overordnet, statlig tilnærming

Anbefaler å vente på kjernekraftutvalget og videre beslutninger om kjernekraft

Dersom det skal etableres kjernekraftverk i Norge vil det være viktig å gjøre en grundig vurdering av behovet for å videreutvikle regelverket i tråd med internasjonale anbefalinger. Det vil også være behov for å vurdere om det må gjøres endringer i lover og forskrifter for å sikre at etableringen skjer i tråd med internasjonale konvensjoner og standarder. Sverige og Finland gjennomgår nå regelverk og beslutningsprosesser knyttet til ny kjernekraft, selv om de allerede har hatt kommersiell kjernekraft i flere ti år. Vi har ikke vurdert endringer i regelverk som en del av arbeidet med utredningsprogram, men noe er pekt på i begrunnelsesdokumentet.

I arbeidet med innstilling til utredningsprogram har DSA, DSB og NVE identifisert en rekke problemstillinger og prinsipielle spørsmål som er av betydning for utredningsprogrammet, og som bør avklares.

Dersom det skal etableres kjernekraftverk i Norge vil det være viktig å gjøre en grundig vurdering av behovet for å videreutvikle regelverket i tråd med internasjonale anbefalinger, konvensjoner og standarder. I tillegg må den nasjonale atomberedskapen gjennomgås. Det må vurderes om det er behov for å styrke den nasjonale atomberedskapen, tilpasset et nytt dimensjonerende scenario og risikobilde i Norge.

Det vil også være nødvendig med grundige utredninger av hvilke konsekvenser etablering av kjernekraftverk vil få for norske kommuner. Dette gjelder både for kommuner som vil værevertskap for et atomanlegg, men også for tilgrensende kommuner. Beredskap mot atomhendelser må inngå i kommunenes helhetlige arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap.

Kjernekraftutvalget er satt ned for å gjøre en bred gjennomgang og vurdering av ulike sider ved en eventuell framtidig etablering av kjernekraft i Norge. Direktoratene anbefaler at regjeringen avventer videre behandling av denne saken til kjernekraftutvalget har kommet med sine vurderinger, og til det foreligger en nasjonal beslutning om at vi skal ha kommersiell kjernekraft i Norge.

I utredningsprogrammet peker vi på at tiltakshaver må gjøre verdivurdering av dokumentasjonen som omfattes av utredningsprogrammet. Deler av dokumentasjonen som må utarbeides kan omfattes av sikkerhetsloven. Det gjelder spesielt informasjon knyttet til sikringstiltak, men også tekniske spesifikasjoner ved anlegget generelt jf. kravene til taushetsplikt i atomenergiloven § 53. Dette gjelder særlig fordi det i dag

forventes at anleggets design skal ivareta krav til sikring. Det må derfor avklares om hele eller deler av anlegget vil omfattes av kravene til sikkerhetsgraderte anskaffelser i tråd med sikkerhetslovens kap. 9. Et eventuelt utpekingsvedtak etter loven vil normalt komme senere i prosessen for etablering av et atomanlegg.

Vi anbefaler at departementene gjør nødvendige vurderinger av disse problemstillingene.

Det bør gjennomføres en Espoo-høring

DSA, DSB og NVE viser til Norges forpliktelser etter Espoo-konvensjonen, hvor Norge som stat er forpliktet til å varsle andre land om planlagte tiltak med potensielt store grenseoverskridende miljøkonsekvenser. Et kjernekraftverk er et tiltak som kan ha store grenseoverskridende konsekvenser. Det er også et krav om at både myndigheter og allmenheten i land som kan bli berørt av tiltaket får mulighet til å uttale seg om utredningsprogrammet. Miljødirektoratet er nasjonalt kontaktpunkt. DSA, DSB og NVE anbefaler at det gjennomføres en Espoo-høring av innstillingen til utredningsprogram før programmet fastsettes.

DSA, DSB og NVE stiller seg til rådighet dersom departementene har spørsmål knyttet til utredningsprogrammet.

Med hilsen

Per Strand
Direktør DSA

Elisabeth Aarsæther
Direktør DSB

Kjetil Lund
Vassdrags- og energidirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent

Mottakerliste:

Klima- og miljødepartementet
Justis- og beredskapsdepartementet
Helse- og omsorgsdepartementet
Energidepartementet

Kopimottakerliste:

Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB)
DIREKTORATET FOR STRÅLEVERN OG ATOMSIKKERHET

